

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

BMP-0724-4896/10/ER

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 11. 08. 2010

nr. 4257 podpis

Warszawa, dnia 9 sierpnia 2010 roku

SEKRETARIAT

Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 11. 08. 10 zał.

nr. 6167 podpis

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W nawiązaniu do pisma z dnia 18 czerwca 2010 roku (sygn. BPS/DSK-043-2802/10), przekazującego tekst oświadczenia złożonego przez Senatora RP Pana Stanisława Koguta podczas 57. posiedzenia Senatu RP w dniu 10 czerwca 2010 roku w sprawie *działań rządu podjętych podczas powodzi* – w porozumieniu z zainteresowanymi członkami Rady Ministrów – z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Z informacji przekazanych przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa wynika, iż służby odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe – w trakcie powodzi z maja i czerwca 2010 roku – były w pełni przygotowane do prowadzenia działań ratowniczych – podmioty funkcjonujące w ramach systemu zarządzania kryzysowego na poszczególnych szczeblach tego systemu skutecznie wykonywały przypisane im zadania.

Skala zagrożeń spowodowanych przez opady w dniach 15-18 maja 2010 roku oraz 3-5 czerwca 2010 roku, w tym ujawnienie się osuwisk, a także dwie fale powodziowe w maju i czerwcu 2010 roku na Wiśle, Odrze i Warcie, pokazała dużą skuteczność służb i systemu reagowania kryzysowego. Należy również zauważyć, że zarówno wielkość opadów w dniach 15-18 maja 2010 roku, jak też wielkość i długość fal powodziowych z maja i czerwca nie występowały w latach poprzednich.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) Rada Ministrów sprawuje zarządzanie kryzysowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W przypadkach niecierpiących zwłoki zarządzanie kryzysowe sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych, zawiadamiając niezwłocznie o swoich działaniach Prezesa Rady Ministrów. Decyzje podjęte przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych podlegają rozpatrzeniu na najbliższym posiedzeniu Rady Ministrów.

Uniwersalne zasady reagowania kryzysowego, zawarte w części II Krajowego Planu Reagowania Kryzysowego wynikają z ustawy o zarządzaniu kryzysowym zakładają m. in.:

- na sytuację kryzysową reaguje najniższy kompetentny poziom władzy,
- scentralizowany jest kierunek działania i koordynacja, natomiast zdecentralizowane jest reagowanie na zagrożenie,
- obowiązuje jednoosobowe kierownictwo i odpowiedzialność, realizowane przy pomocy organów doradczych (zespołów i sztabów),
- organ administracji publicznej właściwego szczebla określa cel i kierunek strategiczny oraz koordynuje realizację zadań, natomiast każdy z uczestników działań funkcjonuje w obszarze określonych dla niego kompetencji, działając na rzecz głównego wykonawcy.

Działania podjęte przez administrację publiczną w oparciu o powyższe zasady i obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa (w tym w oparciu o ustawę *o zarządzaniu kryzysowym*), przyniosły spodziewany efekt w postaci skutecznego radzenia sobie z sytuacją kryzysową jakim była powódź z maja i czerwca bieżącego roku.

Biorąc pod uwagę przepisy ww. ustawy należy stwierdzić, że w pełni zasadny jest system działania na odpowiednim szczeblu administracji w zależności od rozmiaru kryzysu, z ewentualnym wsparciem szczebla wyższego. Należy również dodać, że podczas powodzi nie było ani jednego przypadku powołania zarządu komisarycznego z powodu utraty kompetencji do działania przez organ.

Podkreślić należy, że zarządzanie kryzysowe na poziomie krajowym dotyczy tylko tych przypadków, gdy zagrożenie lokalne (powiat, województwo), może przekształcić się w sytuację kryzysową, wykraczającą poza kompetencje właściwego ministra. W celu zapewnienia skutecznego działania na szczeblu krajowym, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*, przy Radzie Ministrów działa Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego, który jest organem opiniodawczo-doradczym właściwym w sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego. Zadania Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego określa art. 9 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*.

Zgodnie z art. 14 ww. ustawy organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie województwa jest wojewoda. Do zadań wojewody należy przede wszystkim kierowanie monitoringiem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie województwa. Odpowiednio art. 17 i art. 19 ww. ustawy odnoszą się w analogiczny sposób do starostów, wójtów, burmistrzów, prezydentów miast.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż zgodnie z art. 3 pkt 1 ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*, poprzez sytuację kryzysową należy rozumieć sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków. Wobec powyższego uruchamianie działań na wyższych szczeblach następuje dopiero po wystąpieniu sytuacji kryzysowej na niższym szczeblu. W dniach 15-16 maja bieżącego roku żaden z organów reagowania kryzysowego nie informował o nieadekwatności posiadanych sił i środków.

W myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 sierpnia 2007 roku *w sprawie podmiotów, którym państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna i państwowa służba hydrogeologiczna są obowiązane przekazywać ostrzeżenia, prognozy, komunikaty i biuletyny oraz sposobu i częstotliwości ich przekazywania* (Dz. U. Nr 158, poz. 1114) prognozy hydrologiczne, meteorologiczne i prognozy zmian zasobów, stanu oraz zagrożeń wód podziemnych, komunikaty o bieżącej sytuacji meteorologicznej, hydrologicznej oraz hydrogeologicznej, ostrzeżenia przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze, w strefach zasilania oraz poboru wód podziemnych przekazuje m. in.: marszałkom województw, wojewodom, dyrektorom wojewódzkich zarządów melioracji i urządzeń wodnych oraz dyrektorom regionalnych zarządów gospodarki wodnej (i ośrodkom koordynacyjno-informacyjnym ochrony przeciwpowodziowej). Ponadto, zgodnie z § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia ostrzeżenia przed żywiołowym działaniem sił przyrody przekazywane są do wiadomości Prezesa Zarządu Polskiego Radia S.A. oraz Prezesa Zarządu Telewizji Polskiej S.A.

Z informacji przekazanych przez Rządowe Centrum Bezpieczeństwa wynika, iż dopiero informacje, które wpłynęły w nocy 16/17 maja 2010 roku do Centrum, ukazały złożoność sytuacji hydrologicznej i pozwoliły stwierdzić, że opad z dni 15-16 maja 2010 roku może skutkować utworzeniem fal powodziowych na Odrze i Wiśle. Spowodowało to, że Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w dniu 17 maja 2010 roku rano zwołał zespół złożony z przedstawicieli służb i instytucji z udziałem przedstawicieli Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w celu uzyskania najpełniejszych informacji, odnośnie sytuacji panującej w kraju.

Należy nadmienić, że intensywne opady trwały również w dniach 17-18 maja 2010 roku, a uzyskanie pełnego obrazu sytuacji, w tym wielkości prognozowanych fal powodziowych, w także związanych z nimi zagrożeń było możliwe dopiero w dniu 18 maja 2010 roku. Tego dnia dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa wnioskuje o zwołanie posiedzenia Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Jednakże, z uwagi na fakt pobytu na południu Polski (w Krakowie) zarówno Przewodniczącego Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (Prezesa Rady Ministrów), jak też kluczowych dla tej sytuacji kryzysowej organów administracji – Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, spotkanie Zespołu przełożone zostało na dzień 19 maja 2010 roku.

Podkreślenia wymaga fakt, że z uwagi na kształt systemu zarządzania kryzysowego oraz zasady reagowania wynikające z Krajowego Planu Reagowania Kryzysowego jak najszybsze zebranie się Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego nie było warunkiem koniecznym do podjęcia działań przez poszczególne organy zarządzania kryzysowego. Należy również podkreślić, iż w związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją powodziową w dniach 17-18 maja 2010 roku posiedzenie Zespołu nie było warunkiem koniecznym do skutecznego przeciwdziałania zagrożeniu. Prowadzono już bowiem szereg działań na wszystkich szczeblach zarządzania kryzysowego – w tym na szczeblu centralnym (przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendę Główną PSP, RCB) ukierunkowanych na przeciwdziałanie powodzi.

Rozpoczęcie zwoływania posiedzeń Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego stanowiło konsekwencję narastającej sytuacji kryzysowej, konieczności zapewnienia szybkiego przepływu informacji między właściwymi organami reagowania kryzysowego szczebla centralnego a wojewodami, podejmowania na szczeblu centralnym i pozyskiwania informacji o stopniu wykonania decyzji, a także bieżącego koordynowania działań na szczeblu międzyresortowym i międzywojewódzkim.

Posiedzenia ww. Zespołu zwoływane były miarę potrzeby, w szczególności zaostrożania się sytuacji lub konieczności podjęcia działań zapobiegawczych w trakcie i przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej. W dniach 19 maja - 28 czerwca 2010 roku odbyło się 18 posiedzeń Zespołu, w tym w dniach: 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 maja oraz 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15 czerwca.

Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, iż zgodnie z art. 11 ust. 1 *o zarządzaniu kryzysowym* Rządowe Centrum Bezpieczeństwa zapewnia obsługę Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i ministra właściwego do spraw wewnętrznych w sprawach zarządzania kryzysowego oraz pełni funkcję krajowego centrum zarządzania kryzysowego.

Ponadto Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, zgodnie z art. 11 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, który obliguje Centrum do monitorowania potencjalnych zagrożeń – monitoruje m.in.: zagrożenie powodziowe oraz przeprowadza bieżącą analizę napływających informacji w kontekście dostępnych prognoz hydro i meteorologicznych. Źródłem danych pozwalających na realizację tego zadania, z jednej strony są prognozy, które Centrum otrzymuje z Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, z drugiej strony – ocena aktualnego stanu bezpieczeństwa, którą realizują wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego (WCZK) urzędów wojewódzkich. Informacje uzyskane z terenu województw są niezbędnym elementem analizy pozwalającym ocenić jak prognozy meteorologiczne, przekładają się na realne zagrożenie powodziowe – służby wojewódzkie bowiem na miejscu weryfikują i dokonują oceny aktualnego stanu bezpieczeństwa.

Oprócz ww. podmiotów Centrum podjęło współpracę w zakresie wzajemnego informowania się o potencjalnych zagrożeniach i możliwościach ich przeciwdziałania z podmiotami takimi jak: Minister Spraw Zagranicznych (m. in. w zakresie informacji dotyczącej sytuacji w Czechach i na Ukrainie), Minister Sprawiedliwości (w zakresie użycia więźniów w pracach przy działaniach powodziowych), Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Główny Inspektor Sanitarny, Główny Lekarz Weterynarii, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej.

Przedmiotowa współpraca prowadzona była w oparciu o przepisy ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*, jak również rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2009 roku w sprawie *określenia organów administracji rządowej, które utworzą centra zarządzania kryzysowego, oraz sposobu ich funkcjonowania* (Dz. U. Nr 226, poz. 1810). Przedmiotowe rozporządzenie umożliwia szeroko rozumianą współpracę pomiędzy właściwymi organami na szczeblu centralnym w odniesieniu do wzajemnego informowania się o potencjalnych zagrożeniach i możliwościach wystąpienia sytuacji kryzysowej, przeprowadzania analiz i ocen sytuacji kryzysowej (z opcją prognozowania jej rozwoju) oraz w zakresie realizowanych i planowanych działań podejmowanych przez właściwe organy w sprawie zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem sytuacji kryzysowej.

Ponadto, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa przygotowywało codzienne raporty zawierające zbiorcze dane dotyczące bieżącej sytuacji w kraju oraz informacje o potencjalnych zagrożeniach, które przekazywane były m.in. członkom Rady Ministrów, urzędowi centralnym oraz wojewódzkim centrům zarządzania kryzysowego.

Należy również nadmienić, iż Rządowe Centrum Bezpieczeństwa udzieliło wsparcia podmiotom zaangażowanym w działania przeciwpowodziowe w drodze konkretnych działań, m. in. poprzez:

- koordynację pomocy humanitarnej,
- udzielenie wsparcia w redystrybucji worków pomiędzy województwami,
- wysłanie swoich przedstawicieli do centrów zarządzania kryzysowego (np. centrum zarządzania kryzysowego Miasta Stołecznego Warszawy).

Odnosząc się do kwestii użycia wojska podczas powodzi z informacji przekazanych przez Ministra Obrony Narodowej wynika, iż zasady użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków reguluje ustawa *o zarządzaniu kryzysowym*. Zgodnie z art. 14 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy wojewoda występuje z wnioskiem do Ministra Obrony Narodowej o użycie pododdziałów lub oddziałów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do wykonywania zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Działając w oparciu o ww. przepis ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*, Minister Obrony Narodowej w trakcie powodzi z maja i czerwca 2010 roku skierował do dyspozycji wojewodów zapotrzebowanych przez nich żołnierzy i specjalistyczny sprzęt. Ponadto, resort obrony narodowej, uprzedzając działania wojewodów, w najbardziej zagrożonych rejonach kraju utrzymywał w trzygodzinnej gotowości do podjęcia działań odwody po kilkuset żołnierzy i kilkadziesiąt pływających transporterów samobieżnych.

Na uwagę zasługuje również fakt, że decyzje Ministra Obrony Narodowej o wydzieleniu i skierowaniu do akcji przeciwpowodziowej zapotrzebowanych sił oraz środków z resortu obrony narodowej realizowane były bez zbędnej zwłoki, tj. natychmiast po otrzymaniu odpowiedniej informacji telefonicznej, wyprzedzając formalny przekaz dokumentów, przesyłanych z zachowaniem obowiązujących procedur. Przyjęcie takiego rozwiązania skróciło do minimum czas gotowości do użycia sił wojskowych w akcji przeciwpowodziowej.

Odnosząc się natomiast do kwestii ewentualnego wpływu zaniechania poboru do zasadniczej służby wojskowej na poziom możliwego zaangażowania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w walkę z żywiołem, w opinii Ministerstwa Obrony Narodowej brak obowiązku odbywania ww. formy służby wojskowej i przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, ustanowionych ustawą z dnia 21 listopada 1967 roku *o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej* (t.j.: Dz. U. z 2004 roku Nr 241, poz. 2416 z późn. zm.), w żaden sposób nie wpłynął na możliwości udziału i zaangażowanie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w walkę z żywiołem. Mimo zmniejszenia liczebności, siły zbrojne były w stanie udzielić koniecznej pomocy lokalnym władzom i wyspecjalizowanym służbom ratowniczym w stopniu przez nie oczekiwanym, czyli głównie w zakresie użycia profesjonalnego sprzętu lotniczego oraz inżynieryjnego. Od samego początku powodzi z maja i czerwca 2010 roku Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej czynnie włączały się w niesienie pomocy i ratowanie życia oraz majątku poszkodowanych. Ponadto, obok innych służb, zabezpieczały wały przeciwpowodziowe przed przerwaniem i zalaniem kolejnych terenów. Na terenie kraju

zaangażowanych było od kilkuset do nawet 4900 żołnierzy (w zależności od poziomu zagrożenia) oraz kilkaset jednostek sprzętu wojskowego m.in.: śmigłowce, pływające transportery samobieżne, łodzie i pojazdy samochodowe.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że sprawne działanie pododdziałów i oddziałów jednostek wojskowych możliwe było przede wszystkim dzięki dobrze wyszkolonym załogom oraz profesjonalnej obsłudze techniki wojskowej przez żołnierzy zawodowych. Podkreślenia wymaga również, że trwający obecnie proces profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (w szczególności ich uzawodowienie) konsekwentnie podwyższa ich możliwości w ww. zakresie. W pełni zawodowa armia, poprzez właściwe wyposażenie, wyszkolenie, uposażenie oraz dyspozycyjność jest lepiej przygotowana w czasie pokoju do realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Z informacji przekazanych przez Ministra Środowiska wynika, iż najważniejszą, będącą w trakcie budowy inwestycją gospodarki wodnej, realizowaną w celu zabezpieczenia przed powodzią, jest budowa zbiornika Świnna Poręba na Skawie. Zbiornik o pojemności całkowitej 161 mln m³, dzięki zaawansowaniu budowy zapory w około 98%, zdołał (bez szkody dla podstawowego obiektu hydrotechnicznego) zgromadzić w czasie powodzi około 60 mln m³ wody. Co miało duże znaczenie, biorąc pod uwagę trudną sytuację powodziową w dolinie Skawy poniżej przekroju zapory, w tym w Wadowicach i w dolinie Wisły poniżej ujścia Skawy wraz z Krakowem.

Przedsięwzięcie inwestycyjne budowa zbiornika wodnego Świnna Poręba podzielone jest na cztery zadania o różnym stopniu zaawansowania:

- zadanie I – budowa zapory (poziom zaawansowania - około 98%), uporządkowanie czaszy zbiornika, obwałowania, obszar ochronny i obiekty towarzyszące - zaawansowanie rzeczowe tego zadania ocenia się na około 72 %;
- zadanie II – przebudowa dróg w rejonie zbiornika - zaawansowanie rzeczowe około 85%;
- zadanie III – przebudowa i modernizacja kolei - zaawansowanie około 50 %;
- zadanie IV - ochrona zlewni zbiornika - zadanie zostało zakończone.

Powódź z maja i czerwca 2010 roku przyczyniła się do znacznego spowolnienia realizacji robót planowanych do wykonania w bieżącym roku.

Obecnie regionalne zarządy gospodarki wodnej przygotowują 6 projektów infrastrukturalnych, mających na celu ochronę zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, w tym ochronę dóbr materialnych na obszarach zabudowanych. Są to indywidualne projekty kluczowe, stanowiące przedsięwzięcia inwestycyjne o strategicznym znaczeniu dla realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, których wdrożenie jest niezwykle istotne również z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Projekty te znajdują się na różnych etapach zaawansowania. Należą do nich:

1. Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław – Etap I.

Przedmiotowe przedsięwzięcie rozpisane zostało na 6 beneficjentów: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku, Żuławski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu, Miasto Gdańsk, Miasto Elbląg, Powiat Gdański.

Celem ww. projektu jest odbudowa i modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej Żuław, zabezpieczenie ludzi i gospodarki przed stratami, przyrody przed degradacją oraz powstrzymanie procesu peryferyzacji obszaru Żuław. Efektem projektu będzie poprawa bezpieczeństwa powodziowego, zabezpieczenie egzystencji i majątku ludzi, poprawa bezpieczeństwa prowadzenia działalności gospodarczej, podwyższenie bezpieczeństwa wałów przeciwpowodziowych, zabezpieczenie sprawnego funkcjonowania systemu odwodnieniowego w przypadku wystąpienia średniej i wysokiej wody oraz utrzymanie odpowiednich głębokości w nurcie Wisły.

Na podstawie pełnomocnictwa Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku przystąpił do opracowania Programu „Kompleksowe zabezpieczenie przeciwpowodziowe Żuław do roku 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015)”, zwanego „Programem Żuławskim – 2030”.

Dla projektu dokumentu została wykonana prognoza oddziaływania na środowisko. *Program* został podpisany przez Ministra Środowiska. Projekt, umieszczony na liście priorytetowej do Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, stanowi realizację etapu I *Programu Żuławskiego - 2030*.

W dniu 11 grudnia 2009 roku podpisana została umowa w sprawie realizacji I etapu „*Programu Żuławskiego – 2030*”, dotycząca współpracy pomiędzy Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Gdańsku, jako Jednostki Zarządzającej Programem (JZP), a pozostałymi partnerami: Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku, Żuławskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Elblągu, Miastem Gdańsk, Miastem Elbląg oraz Powiatem Gdańskim.

Obecnie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku - z wykorzystaniem środków finansowych pochodzących z Funduszu Spójności - Memorandum Finansowe 2002/PL/16/P/PA/013 - przygotowuje dokumentację przygotowawczą projektu. W ramach zawartej umowy uzyskana została część decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji (decyzji środowiskowych) oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (decyzji lokalizacyjnych). Jednocześnie przygotowany jest przetarg na Studium Wykonalności Projektu. Beneficjent dysponuje wszystkimi gruntami niezbędnymi do realizacji projektu.

2. Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie (Polder).

Wykonanie zbiornika Racibórz zmniejszy zagrożenie powodziowe (częstotliwość i wielkość strat) w dolinie Odry od Raciborza po Wrocław. Zostanie to osiągnięte dzięki: zapewnieniu przez zbiornik retencji powodziowej, która umożliwi znaczne obniżenie przepływów poniżej zbiornika, a tym samym zwiększy się skuteczność istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej opóźnienia momentu dojścia kulminacji fali odrzańskiej do ujścia Nysy Kłodzkiej, zmniejszając znacznie prawdopodobieństwo nałożenia się dwóch fal, co było przyczyną katastrofalnych strat w 1997 roku.

Obecnie trwają prace przygotowawcze, w tym działania w celu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, weryfikacja projektu budowlanego, aktualizacja Studium Wykonalności, przygotowywanie aplikacji o dofinansowanie z Funduszu Spójności oraz przetargu na wybór wykonawcy obiektów suchego zbiornika-polderu. Ponadto inwestor bezpośredni, tj. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach pozyskuje prawa do nieruchomości niezbędne do realizacji robót budowlanych.

3. Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego.

Realizacja ww. projektu ma na celu poprawę zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów usytuowanych na obszarze miasta Wrocławia oraz miejscowości zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie. W wyniku realizacji przedmiotowego projektu wykonana zostanie m.in. modernizacja murów oporowych, kanałów (w tym również przystosowanie kanału miejskiego we Wrocławiu do przepuszczenia wielkiej wody kontrolnej) i budowli hydrotechnicznych.

Obecnie w trakcie opracowania jest raport o oddziaływaniu ww. projektu na środowisko. Jednocześnie trwają prace przygotowawcze związane z uzyskaniem prawa do dysponowania nieruchomościami i opracowania dokumentacji przetargowej. Konsultant prowadzi działania zmierzające do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia na budowę, aktualizacji Studium Wykonalności Projektu oraz sporządzenia wniosku o środki finansowe pochodzące z Funduszu Spójności.

4. Ekologiczne bezpieczeństwo stopnia wodnego Włocławek: modernizacja stopnia wodnego we Włocławku i poprawa bezpieczeństwa powodziowego zbiornika włocławskiego.

Celem przedmiotowego projektu jest trwałe zabezpieczenie stopnia wodnego we Włocławku, umożliwiające stworzenie lepszych warunków zabezpieczenia Doliny Wisły.

Obecnie przygotowywana jest dokumentacja dla poszczególnych obiektów, w tym: dokumentacja geodezyjna dla potrzeb wykupu gruntów, projekt budowlany, studium wykonalności, projekt wykonawczy z przedmiarem robót, ślepy kosztorysem, specyfikacją

techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych oraz kosztorysem inwestorskim, raport oddziaływania na środowisko z inwentaryzacją przyrodniczą, operat wodnoprawny.

5. Poprawa ochrony przeciwpowodziowej Lewina Brzeskiego na rzece Nysie Kłodzkiej.

Realizacja przedmiotowego projektu pozwoli zwiększyć przepustowość dla przepływu wielkich wód w dolnym biegu rzeki Nysy Kłodzkiej. Zwiększy się bezpieczeństwo powodziowe mieszkańców miasta Lewin Brzeski i Skorogoszcz oraz mniejszych miejscowości znajdujących się na przedmiotowym odcinku rzeki Nysy Kłodzkiej.

W dniu 16 czerwca 2010 roku podpisana została umowa o dofinansowanie pomiędzy Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej we Wrocławiu a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ogłoszono przetargi na Obsługę Geodezyjną Inwestycji (OGI) związaną z realizacją przedsięwzięcia oraz roboty budowlane.

6. Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego - etap I.

Celem przedmiotowego projektu jest eliminacja zagrożenia katastrofą zbiornika oraz zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej dla mieszkańców miasta Nysy wraz z pobliskimi miejscowościami. W ramach realizacji ww. projektu wyłoniono wykonawcę na opracowanie dokumentacji technicznej wraz z wykonaniem usług towarzyszących dla przedsięwzięcia pn. „Modernizacja budowli i urządzeń zbiornikowych wraz z budową przepławki dla ryb z kanałem otwartym oraz innych obiektów niezbędnych dla zbiornika” oraz przedsięwzięcia pn. "Przebudowa i udrożnienie przeciwpowodziowe rz. Nysy Kłodzkiej od zbiornika wodnego Nysa (km 65,10) do rejonu Kubice (km 55,50) wraz z istniejącymi budowlami".

Minister Środowiska poinformował również, iż zgodnie z art. 79 ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku *Prawo wodne* (t.j.: Dz. U. z 2005 roku Nr 239 poz. 2019 z późn. zm.), ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planem ochrony przeciwpowodziowej dla obszaru kraju, a także planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego. Dla potrzeb wykonania przedmiotowych planów, na dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej nałożony został obowiązek sporządzania studiów ochrony przeciwpowodziowej. W studiach ustala się granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania dokonując podziału obszarów na:

1. obszary wymagające ochrony przed zalaniem z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową,
2. obszary służące przepuszczeniu wód powodziowych, zwane obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią,
3. obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

Wyżej wymienione obszary, zgodnie z art. 84 ww. ustawy, uwzględnia się przy sporządzaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także decyzji o warunkach zabudowy.

Ze względu na brak wystarczających środków finansowych, studia ochrony przeciwpowodziowej nie pokrywają jeszcze obszaru całego kraju. Jednakże istniejące studia, przygotowane dla głównych rzek stwarzających największe zagrożenie są wykonane i winny stanowić podstawę zagospodarowania przestrzennego na poziomie lokalnym i regionalnym. Niemniej jednak wyniki opracowywanych przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej studiów ochrony przeciwpowodziowej, w których określano te obszary, wg obecnego prawa, mogą być egzekwowane dopiero w przypadku wprowadzenia ich ustaleń do ww. planów zagospodarowania przestrzennego. Dowolność działania gmin w tym zakresie prowadziła niejednokrotnie do nieuwzględniania wyników studiów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdyż ograniczało to zagospodarowanie atrakcyjnych terenów i lokalny rozwój, pomimo, że dotyczyło to obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Podkreślić również należy, że wprowadzenie do ustawy *Prawo wodne* przepisów dotyczących opracowywania studiów ochrony przeciwpowodziowej zarówno w 2001 roku, BMP-0724-4896/10/ER

jak i rozszerzający zakres studiów zapis w nowelizacji ww. ustawy w 2005 roku, nie było powiązane z zabezpieczeniem środków finansowych na ten cel. Z uwagi na powyższe, studia wykonywane były na ograniczonym obszarze i w niepełnym zakresie. Ponieważ nie sporządzono studiów dla obszaru całego kraju nie można było opracować także planu ochrony przeciwpowodziowej dla obszaru kraju, o którym mowa w art. 79 ustawy ww. ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż w związku z koniecznością przeprowadzenia transpozycji do polskiego systemu prawnego postanowień dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 roku w sprawie *oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim* (tzw. Dyrektywa Powodziowa) (Dz. U. UE. L. Nr 288, poz. 27) Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej przygotował kompleksowy projekt nowelizacji ustawy Prawo wodne i niektórych innych ustaw.

Celem nadrzędnym transponowanej dyrektywy jest ograniczanie strat powodziowych poprzez właściwe zagospodarowywanie terenów narażonych na zjawisko powodzi. Wdrożenie tej dyrektywy spowoduje opracowanie istotnych dokumentów planistycznych:

- wstępnej oceny ryzyka powodziowego (termin opracowania - 22 grudnia 2011 roku). Zostaną w niej określone obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi jest prawdopodobne (tzw. „obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi”).
- Map zagrożenia powodziowego (termin opracowania - 22 grudnia 2013 roku). Na mapach określone zostaną obszary, które mogą być zalane w przypadku wystąpienia powodzi o określonych prawdopodobieństwach (niskim, średnim i wysokim), określone zostaną głębokości wody oraz prędkości wody.
- Map ryzyka powodziowego (termin opracowania - 22 grudnia 2013 roku). Mapy te uzupełnią informacje zwarte na mapach zagrożenia powodziowego o dane dotyczące liczby mieszkańców dotkniętych powodzią, zagrożenia dla infrastruktury, w tym szczególnie dla obiektów zagrażających środowisku np. oczyszczalnie ścieków oraz wszelkie inne informacje mające wpływ na szacowanie ryzyka.
- Planów zarządzania ryzykiem powodziowym (termin opracowania - 22 grudnia 2015 roku), kompleksowych dokumentów obejmujących wszystkie aspekty zarządzania ryzykiem powodziowym.

Przedmiotowy projekt zakłada, że mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego będą stanowiły podstawę dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, a tym samym dla zapobiegania powstawaniu szkód powodziowych. Granice obszarów zagrożonych powodzią, wyznaczone na powyższych mapach, mają być uwzględniane w planach zagospodarowania przestrzennego. Projekt ustawy przewiduje zmiany w zakresie planowania przestrzennego poprzez wprowadzenie obligatoryjnego terminu 18 miesięcy na uwzględnienie granic terenów zagrożonych powodzią w planach zagospodarowania przestrzennego województw, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Do czasu przekazania map zagrożenia powodziowego właściwym gminom, zachowują ważność obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią określone przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej zawarte w studiach ochrony przeciwpowodziowej, sporządzonych na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów ustawy *Prawo wodne*.

Zgodnie z omawianym projektem nowelizacji ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, plany zarządzania ryzykiem powodziowym powstaną m.in. w oparciu o opracowane wcześniej mapy zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego. W ww. planach zostaną uwzględnione w szczególności zapobieganie, ochrona i przygotowanie do wezbrania, w tym prognozowanie powodzi i systemy wczesnego ostrzegania. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym winny również obejmować działania na rzecz zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, skuteczniejszą retencję wód oraz kontrolowane zalewanie niektórych obszarów w przypadku wystąpienia powodzi. Dokumenty te uwzględniać będą m.in. zasięg powodzi i trasy przejścia wezbrań powodziowych, obszary o potencjalnych możliwościach retencyjnych, a także cele

środowiskowe zawarte w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku *ustalającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej* (Ramowa Dyrektywa Wodna) (Dz. U. UE. L. Nr 327, poz.1 z późn. zm.), zasady gospodarowania wodą i formy użytkowania gruntów, elementy planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochronę przyrody, żeglugę i infrastrukturę portową oraz infrastrukturę krytyczną w rozumieniu ustawy *o zarządzaniu kryzysowym*. Opracowywanie planów zarządzania ryzykiem powodziowym będzie skoordynowane z opracowywaniem planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy wymaganych Ramową Dyrektywą Wodną.

Jednocześnie pragnę poinformować, że na przygotowanie wymaganych Dyrektywą Powodziową dokumentów planistycznych Rząd podjął próbę pozyskania niezbędnych środków finansowych ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Obecnie projekt nowelizacji oczekuje na zatwierdzenie przez komitet Rady Ministrów.

Odnosząc się do kwestii powtarzalności na terenie Polski powodzi uprzejmie informuję, iż powódź jest zjawiskiem, któremu trudno zapobiec. Możemy jedynie podejmować działania ochronne polegające na takim przygotowaniu organizacyjno-technicznym, aby maksymalnie złagodzić skutki przepływu wód powodziowych.

W ostatnich latach, w związku ze zmianami klimatu obserwujemy nasilenie ekstremalnych zjawisk meteorologicznych, w tym gwałtownych i długotrwałych opadów, co potęguje skalę zaistniałych wezbrań. Na rozmiar strat powodziowych wpływa również sposób zagospodarowania dolin rzecznych, stanowiących w przeszłości naturalne tereny zalewowe, a podlegających obecnie ustawicznej zabudowie, z racji swojej atrakcyjności.

Głównym problemem powodzi z maja i czerwca 2010 roku była skala zjawiska. Długotrwałe opady deszczu występujące równocześnie na całym obszarze górnej Wisły, części obszaru górnej i środkowej Odry oraz części zlewni Warty, spowodowały gwałtowny wzrost wód niemal równocześnie na wszystkich ciekach oraz zbiornikach, co utrudniło podejmowanie odpowiednich działań. Jakkolwiek po powodzi, która wystąpiła w 1997 roku zrealizowanych zostało wiele inwestycji zwiększających stopień zabezpieczenia przed powodzią.

2 psważeniam

MINISTERSTWO
SPRAW WNETRSZNYCH I ADMINISTRACJI
A. Karpacz
z up. Adama KARPACZ
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dot. DSPA-4813-101-(1)/10).